

Sygn. akt III AUa 506/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 kwietnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Romana Mrotek
Sędziowie:	SSA Jolanta Hawryszko (spr.) SSO del. Barbara Konieczna
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 24 kwietnia 2018 r. w Szczecinie

sprawy A. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do rekompensaty

na skutek apelacji ubezpieczonej

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 26 maja 2017 r. sygn. akt VI U 469/17

oddala apelację.

del. SSO Barbara Konieczna SSA Romana Mrotek SSA Jolanta Hawryszko

Sygn. akt III AUa 506/17

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją z 22 lutego 2017 roku odmówił A. L. prawa do rekompensaty, o której mowa w art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych. Ubezpieczona złożyła odwołanie od decyzji.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 26 maja 2017 roku oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, że A. L., ur. (...), w dniu 6 listopada 2015 złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniosek o emeryturę. Po rozpatrzeniu powyższego wniosku organ rentowy wydał dwie decyzje: 12 stycznia

2016 roku decyzję (...), którą na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS oraz art. 88 ust. 2a ustawy z 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela, przyznał A. L. emeryturę od 15 grudnia 2015 roku, tj. od dnia następnego po rozwiązaniu stosunku pracy. Emerytura to obliczona została na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej i wyniosła do wypłaty 2.302,63 zł; w dniu 12 stycznia 2016 roku decyzję (...), którą na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS, przyznał A. L. emeryturę od 14 grudnia 2015 roku, tj. od osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego. Emerytura to obliczona została na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej i wyniosła 1.807,78 zł. Ponieważ emerytura wyliczona zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej była świadczeniem mniej korzystnym, organ rentowy podjął wypłatę emerytury nauczycielskiej, zawieszając wypłatę emerytury powszechnej. Kolejnymi decyzjami z 14 marca 2016 roku, 14 kwietnia 2016 roku, 22 lipca 2016 roku, 31 października 2016 roku, 16 stycznia 2017 roku – po rozpatrzeniu wniosków ubezpieczonej o zmianę stażu pracy - organ rentowy przeliczał emeryturę A. L.. W dniu 8 lutego 2017 roku do organu rentowego wpłynął wniosek A. L., o obliczenie kwoty rekompensaty za okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych. Wniosek powyższy rozpatrzono wydając decyzję odmowną z 22 lutego 2017 r., zaskarżoną w niniejszym postępowaniu.

Sąd Okręgowy nie uwzględnił odwołania i jako podstawę prawną rozstrzygnięcia przyjął art. 2 pkt. 5, art. 21 ustawy z 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz.U. 2015 poz. 965 tekst jednolity ze zm. dalej jako ustawa o emeryturach pomostowych) oraz art. 21 ust. 2, art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS w związku z przepisami przepisów rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Sąd Okręgowy wskazał, że A. L. ma przyznane od 15 grudnia 2014 prawo do emerytury nauczycielskiej, przyznanej na podstawie art. 88 ust. 2a ustawy z dnia 26 stycznia 1982 - Karta Nauczyciela. Organ rentowy przyznał świadczenie emerytalne na podstawie cytowanego przepisu, ponieważ ubezpieczona spełniła przesłanki z ust 1 art. 88 Karty Nauczyciela, tj. wykazała trzydziestoletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze jako nauczyciel. Okoliczność, że emeryturę nauczycielską odwołująca pobiera od 15 grudnia 2015 (od osiągnięcia tzw. powszechnego wieku emerytalnego) nie przesądza, że jest to emerytura przyznana na zasadach ogólnych. Świadczenie to jest bowiem świadczeniem przyznany ubezpieczonej z tytułu pracy w warunkach szczególnych jako nauczyciel, a o dacie jego przyznania zadecydowała data rozwiązania przez ubezpieczoną stosunku pracy, tj. 14 grudnia 2015. Świadczenie emerytalne przyznane zostało zatem od dnia następnego po rozwiązaniu stosunku pracy, tj. od 15 grudnia 2015. Sąd Okręgowy wyjaśnił, że przepis art. 88 ust. 2a Karty Nauczyciela dotyczy wyłącznie nauczycieli urodzonych po 31 grudnia 1948, a przed 1 stycznia 1969 r. i przewiduje możliwość przejścia na emeryturę tej grupy nauczycieli niezależnie od wieku (również w wieku obniżonym), jedynie po wykazaniu przez nich wymaganego okresu zatrudnienia (30 lat), w tym 20-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych na stanowisku nauczyciela. Przepis ten znajduje zastosowanie tylko do tych nauczycieli, którzy spełnią wymagane wyżej warunki do dnia 31 grudnia 2008 r. i nie przystąpią do OFE. Warunkiem przyznania uregulowanej w art.88 ust.2a KN emerytury jest rozwiązanie stosunku pracy, które może nastąpić po 31 grudnia 2008 r. Ubezpieczona, rozwiązując z dniem 14 grudnia 2015 r. stosunek pracy, skorzystała z emerytury uregulowanej w art.88 ust.2a Karty Nauczyciela, choć miała do wyboru pobieranie świadczenia emerytalnego również w oparciu o inne podstawy prawne. Mogła np. skorzystać ze świadczenia emerytalnego niezwiązanego z wykonywaniem pracy w charakterze nauczyciela, przysługującego jej jako osobie spełniającej warunek osiągnięcia tzw. powszechnego wieku emerytalnego. Sąd I instancji zauważył, że świadczenie takie byłoby wprawdzie niższe od otrzymywanego obecnie, ale wówczas można by rozważać czy wnioskodawczyni należy do kręgu osób, które utraciły możliwość nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnym charakterze. Z uwagi na pobieranie przez ubezpieczoną świadczenia emerytalnego na podstawie art. 88 ust.2a Karty Nauczyciela, prawo do rekompensaty ubezpieczonej nie przysługuje.

Z rozstrzygnięciem nie zgodziła się ubezpieczona. Wyrokowi zarzuciła naruszenie prawa materialnego w postaci przepisów art. 21 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych poprzez ich niewłaściwą wykładnię i nieprawidłowe zastosowanie, oraz naruszenie przepisów postępowania w postaci art. 233 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego, mające istotny wpływ na wynik sprawy, poprzez niewystarczająco wszechstronne rozważenie zebranego w sprawie materiału dowodowego, i przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przyjęcie, że

nie nabyłam prawa do rekompensaty w rozumieniu art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych. Ubezpieczona wniosła o zmianę wyroku i przyznanie prawa do rekompensaty.

Sąd Apelacyjny rozważył sprawę i uznał, że apelacja jest niezasadna.

Sąd Okręgowy rozstrzygając czy odwołująca spełnia warunki niezbędne do nabycia prawa do rekompensaty, o której mowa w art. 21 ustawy z 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (tj. Dz.U. z 2017r. poz.664), przeprowadził niezbędne postępowanie dowodowe, a w ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c. Nie popełnił też uchybień w zakresie zarówno ustalania faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej. Sąd Apelacyjny w całości aprobuje ustalenia i ocenę prawą Sądu Okręgowego.

Należy przypomnieć, że stosownie do treści art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli posiada okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Przepis ust. 2 art. 21 cyt. ustawy stanowi natomiast, że rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Rekompensata zgodnie z definicją legalną zamieszczoną w art. 2 pkt 5 cyt. ustawy, stanowi rodzaj odszkodowania za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub pracy o szczególnym charakterze przez osoby, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej (z powodu niespełnienia warunków ustawowych do nabycia tego prawa).

W odpowiedzi na argumenty apelacji, prezentowane już zresztą na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego, Sąd Apelacyjny wskazuje, że z powołanych przepisów wynika, że przesłankami uprawniającymi do rekompensaty są:

- 1) utrata przez ubezpieczonego możliwości przejścia na emeryturę ("wcześniejszą") w związku z wygaśnięciem po 31 grudnia 2008 r. – w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948 r. a przed dniem 1 stycznia 1969 r. – podstawy normatywnej przewidującej takie uprawnienie;
- 2) niespełnienie przez ubezpieczonego warunków uprawniających go do emerytury pomostowej na zasadach wynikających z przepisów o emeryturze pomostowej;
- 3) legitymowanie się przez ubezpieczonego co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 4) niezyskanie przez ubezpieczonego prawa do emerytury według zasad przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

W ustalonym niespornie stanie faktycznym ubezpieczona, urodzona (...) nabyła od 15 grudnia 2014 prawo do emerytury nauczycielskiej, przyznanej na podstawie art. 88 ust 2a ustawy z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela. Argument apelującej co do tego, że pobiera emeryturę od osiągnięcia tzw. powszechnego wieku emerytalnego, jest o tyle bezprzedmiotowy, że okoliczność ta nie przesądza, iż jest to emerytura przyznana na warunkach ogólnych. Świadczenie to jest wszak emeryturą przyznaną A. L. z tytułu pracy w szczególnym charakterze, jako nauczyciel. Ubezpieczona, rozwiązując z dniem 14 grudnia 2015 r. stosunek pracy, skorzystała z emerytury uregulowanej w art. 88 ust. 2a Karty Nauczyciela, choć miała do wyboru pobieranie świadczenia emerytalnego również w oparciu o inne podstawy prawne. Jak prawidłowo wskazał Sąd Okręgowy, z uwagi na pobieranie przez ubezpieczoną świadczenia emerytalnego na podstawie art. 88 ust. 2a Karty Nauczyciela, prawo do rekompensaty ubezpieczonej nie przysługuje. Rekompensata, o której mowa w art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, przewiduje odszkodowanie za utratę przez ubezpieczonego możliwości przejścia na emeryturę "wcześniejszą" w związku z wygaśnięciem po 31 grudnia 2008r. – w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948 r. a przed dniem 1 stycznia 1969 r. – podstawy normatywnej przewidującej takie uprawnienie. W świetle tych uregulowań wnioskodawczyni takie odszkodowanie nie przysługuje, ponieważ nie utraciła in abstracto prawa do nabycia emerytury w niższym

niż powszechny wiek emerytalny, przeciwnie - skorzystała z tego świadczenia, zgodnie ze złożonym przez siebie wnioskiem.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny działając na podstawie art. 385 k.p.c. apelację ubezpieczonej oddalił.

del. SSO Barbara Konieczna SSA Romana Mrotek SSA Jolanta Hawryszko